

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
БІЗНЕС-СТАТИСТИКА

(назва навчальної дисципліни)

підготовки бакалавра
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

галузі знань 07 “Управління та адміністрування”
(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальності 071 “Облік і оподаткування”
(шифр і назва напрямку підготовки)

2022 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Львівський національний університет імені Івана Франка, кафедра статистики економічного факультету

РОЗРОБНИК: д.е.н., професорка кафедри статистики Гринькевич О.С.

Обговорено та рекомендовано до затвердження Вченою радою економічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка

“30” серпня 2022 року, протокол № 1

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни “Бізнес-статистика” підготовлена на основі освітньої програми підготовки бакалаврів спеціальності 071 «Облік і оподаткування» відповідно до Стандарту вищої освіти бакалаврського рівня галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 071 «Облік і оподаткування».

Предметом вивчення бізнес-статистики є статистична методологія кількісного вивчення масових бізнес-процесів в економіці на локальному (бізнес-одиниця), секторальному (вид економічної діяльності, інституціональний сектор економіки), регіональному та національному рівнях.

Міждисциплінарні зв'язки: Курс “Бізнес-статистика” базується на знаннях і навиках з дисциплін «Макроекономіка», «Вища математика для економістів», «Статистика», «Інформаційні та комунікаційні технології». Компетентності, отримані в результаті вивчення курсу «Бізнес-статистика», є важливими для успішного вивчення курсів «Економічний аналіз», «Маркетинг», «Менеджмент», «Обліково-аналітичні системи суб'єктів господарювання», «Збалансована система показників в управлінському обліку», «Управлінський аналіз і прогнозування», у написанні аналітичної частини кваліфікаційних робіт.

Обсяг курсу: 3 кредити, 90 годин, з них – 32 год. лекцій, 16 год. практичних занять, 26 год. самостійної роботи.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. **Метою дисципліни** є розвиток знань, умінь і навиків оцінки й аналізу бізнес-середовища із застосуванням статистичних методів, показників і програмних продуктів.

1.2. **Основні завдання** дисципліни “Бізнес-статистика”: 1) вивчення методологічних засад статистичного аналізу бізнесу, 2) набуття навиків застосування статистичних методів і прикладних програм для кількісного оцінювання стану і динаміки розвитку бізнесу на локальному (бізнес-одиниця), секторальному, регіональному та національному рівнях.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

1) сутність і види бізнесу, основні етапи його статистичного аналізу;

- 2) джерела статистичної та інших видів інформації для аналізу бізнес-середовища;
- 3) методи вибірових обстежень у вивченні бізнесу;
- 4) статистичні методи аналізу структури сукупності та інтенсивності її зміни;
- 5) методи перетворення даних у бізнес-статистиці;
  - б) індексний метод в аналізі бізнес-середовища;
  - 7) методи дисперсійного аналізу у вивченні взаємозв'язків у бізнесі;
  - 8) непараметричні методи аналізу взаємозв'язків якісних даних у бізнесі.

вміти :

- 1) формувати базу даних для вивчення бізнес-середовища з використанням різних джерел статистичної та інших видів інформації;
- 2) використовувати вибіровий метод для вивчення масових явищ у бізнесі;
- 3) класифікувати та цензурувати дані, що характеризують бізнес-явище чи процес;
- 4) здійснювати статистичне оцінювання змін у структурі сукупності;
- 5) реалізовувати індексний метод в аналізі бізнес-середовища;
- б) застосовувати методи дисперсійного аналізу взаємозв'язків у бізнесі;
- 7) застосовувати непараметричні методи дисперсійного аналізу взаємозв'язків у бізнесі;
- 8) використовувати пакети прикладних програм для розв'язання задач кількісного оцінювання бізнес-процесів.

На вивчення навчальної дисципліни “Бізнес-статистика” передбачено 90 годин/3 кредити

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Вступ у бізнес-статистику

Підприємництво та бізнес-процеси як об'єкти статистичної оцінки та аналізу. Характеристика та види бізнес-процесів. Основні напрями та завдання бізнес-статистики. Класифікація суб'єктів підприємництва. Підприємство як статистична одиниця. Види статистичних одиниць. Система показників у бізнес-статистиці. Етапи статистичного аналізу в бізнесі. Методологічні підходи до аналізу бізнесу та бізнес-процесів.

Тема 2. Джерела інформації у бізнес-статистиці

Джерела інформаційного забезпечення бізнес-статистики та правові основи його організації. Єдиний державний реєстр підприємств та організацій України (ЄДРПОУ) та Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців і громадських об'єднань, їх роль у формуванні інформаційної бази статистики підприємництва.

Реєстр статистичних одиниць (РСО): формування та напрями використання. Статистична звітність суб'єктів підприємництва: види та система основних показників.

Тема 3. Вибіркові обстеження суб'єктів бізнесу

Теоретичні основи вибірових обстежень. Визначення необхідного обсягу вибірки. Способи формування вибірок. Похибки вибірових обстежень. Контроль даних та поширення результатів на генеральну сукупність. Напрями і приклади застосування вибірових обстежень у статистиці бізнес-середовища: вибірові обстеження малих підприємств, обстеження з питань праці і заробітної плати.

Тема 4. Структури даних. Класифікація, розподіл та перетворення даних

Поняття та види даних у бізнес-статистиці. Шкали вимірювання даних. Нетипові значення. Методи цензурування та вінзоризації даних: побудова довірчих інтервалів (нерівність Чебишева або Гаусса; емпіричне правило $3S$); непараметричні методи; вінзоризація. Методи перетворення даних: перетворення квадратного кореня; логарифмічне перетворення; стандартизація.

Тема 5. Групування та класифікації у бізнес-статистиці.

Групування та класифікації, їх роль у бізнес-статистиці. Система державних класифікаторів та правила класифікації. Класифікатор видів економічної діяльності (КВЕД), Класифікатор організаційно-правових форм господарювання. Інституційний та функціональний принцип групування суб'єктів підприємництва за показниками діяльності.

Тема 6. Статистичні методи аналізу структури сукупності та її змін

Поняття та види структур: одномірна (проста), ієрархічна, балансова, багатомірна. Індивідуальні показники структурних відмінностей. Зведені показники структурних відмінностей: лінійний коефіцієнт абсолютних структурних відмінностей, квадратичний коефіцієнт абсолютних структурних відмінностей, квадратичний коефіцієнт відносних структурних відмінностей, лінійний коефіцієнт «абсолютних» структурних зрушень за n -періодів.

Інтегральні показники порівняння структур: інтегральний коефіцієнт Гатєва. Індекс структурних відмінностей А. Салаї, індекс В. Рябцева. Індеси середніх величин змінного, фіксованого складу, структурних зрушень.

Тема 7. Індексний метод у бізнес-статистиці

Поняття і види індексів в аналізі бізнес-середовища. Методологічний принципи побудови індексів. Агрегатна та середньозважена форма зведених індексів на прикладі індексів цін. Індеси ділової активності та бізнес-середовища. Індекс легкості ведення бізнесу (Doing Business Project).

Тема 8. Дисперсійний аналіз взаємозв'язків

Поняття і види дисперсійного аналізу (*методів ANOVA*). *Загальна, між групова та середня з групових дисперсій. Правило складання дисперсій.* Однофакторний дисперсійний аналіз взаємозв'язків. Використання програмних продуктів для дисперсійного аналізу.

Тема 9. Непараметричні методи в бізнес-аналізі

Непараметричні методи дослідження: сутність та передумови їх використання. Непараметричні методи вивчення взаємозв'язків у бізнес-аналізі. Рангова кореляція. Коефіцієнт конкордації, коефіцієнт Кендела, коефіцієнт кореляції рангів Спірмена, критерій Фехнера.

Оцінка зв'язків між альтернативними ознаками у бізнес-статистиці. Коефіцієнти асоціації та контингенції. Аналіз закономірностей для якісних даних (аналіз χ^2). Статистичний критерій χ^2 : характеристика та методи

розрахунку. Методи вивчення взаємозв'язків між атрибутивними ознаками у бізнес-аналізі. Аналіз таблиць взаємної спряженості: теоретичні частоти, коефіцієнти взаємної спряженості Чупрова, Крамера, Пірсона.

Тема 10. Статистичні методи контролю якості

Поняття якості та основні об'єкти її статистичної оцінки. Загальний менеджмент якості (TQM), принципи TQM.

Характеристика статистичних підходів до управління якістю. Показники статистики якості: класифікація показників якості; абсолютні та відносні показники оцінки браку та втрату від бракованої продукції.

Графічні методи статистичного контролю якості: гістограма; діаграма Парето; причинно-наслідкові схеми Ісікави.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Економічна аналітика в бізнесі : навч. посібник / [О.С. Гринькевич, С.О. Матковський, А.В. Сидорова та ін.] ; за ред. О.С. Гринькевич, С.О. Матковського, А.В. Сидорової, Н.С. Струк. – Львів : [ЛНУ імені Івана Франка] ; Вінниця, 2022. – 480 с.
2. Бізнес-статистика: навч. посібник / [Матковський С. О., Гринькевич О.С., Вдовин М. Л., Вільчинська О.М., Марець О.Р., Сорочак О.З.] Київ: Алерта, 2016. 281 с.
3. Статистика підприємств: навч. посібник / [С.О. Матковський, О.С. Гринькевич, О.З. Сорочак та ін.]; за ред. С.О. Матковського – Київ: АЛЕРТА, 2013. 560 с.
4. Статистика: навчальний посібник / [С.О. Матковський, Л.І. Гальків, О.С. Гринькевич, О.З. Сорочак]. Київ: АЛЕРТА-2000, 2013. 430 с.
5. Матковський С.О, Марець О.Р. Теорія статистики: Навч. Посіб. – К.: Знання, 2010. 534 с.
6. Матковський С. О. Статистика : навч. посібник / С. О. Матковський, М. Л. Вдовин, Т. В. Панчишин. – Львів : Видавництво ЛНУ ім. Івана Франка, 2010. 344 с.

Нормативні та інструктивні матеріали

1. Господарський кодекс України. URL: www.rada.gov.ua.
2. Про доступ до публічної інформації. Закон України. Документ 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>
3. Про офіційну статистику. Закон України. URL: www.rada.gov.ua.
4. Про інформацію. Закон України. URL: www.rada.gov.ua

Періодичні наукові та науково-практичні видання

Статистика України; Економіка України; Вісник Львівського університету. Серія економічна. Регіональна економіка; Маркетинг в Україні; Україна: аспекти праці; Підприємництво, господарство і право; Економіка. Фінанси. Право; Фінанси України

Електронні інформаційні ресурси

- www.ukrstat.gov.ua – Державна служба статистики України
- www.ukrstat.lviv.ua – Головне управління статистики у Львівській області
- www.epp.eurostat.ec.europa.eu – Статистичний офіс Європейської співдружності
- Management.com.ua — портал для професійного розвитку управлінців.
- <https://business.ua> – журнал Бізнес

□ www.epravda.com.ua – Економічна правда (електронний інформаційно-аналітичний ресурс), проект "Української правди", присвячений бізнесу та економіці.

□ Сайти українських аналітичних центрів.

Приклад – http://www.ier.com.ua/ua/areas_of_research/business_climate - Інститут економічних досліджень і політичних консультацій – український аналітичний центр, який спеціалізується на економічному аналізі та розробці рекомендацій, розвитку громадянського суспільства в Україні.

□ <https://youcontrol.com.ua/> - Аналітична онлайн-система для бізнесової аналітики, конкурентної розвідки та перевірки контрагентів.

□ <https://corporatesecurity.org.ua/> Асоціація професіоналів корпоративної безпеки

ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Формою підсумкового контролю успішності вивчення дисципліни “Бізнес-статистика підприємств” є залік.

ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Виходячи з основних навчальних цілей вивчення дисципліни визначені такі основні засоби діагностики успішності навчання та дидактичні матеріали

Ціль, об’єкт оцінювання успішності	Дидактичні засоби досягнення	Дидактичні матеріали
Засвоєння основних понять і термінів	<ul style="list-style-type: none"> ■ Усне бліц-опитування ■ Письмові статистичні диктанти ■ Тестування	<ul style="list-style-type: none"> ■ Контрольні запитання ■ Тестові завдання
Засвоєння методів розрахунку основних показників статистичного аналізу бізнесу	<ul style="list-style-type: none"> ■ Тестування ■ Розв’язування практичних завдань у межах певної теми	<ul style="list-style-type: none"> ■ Тестові завдання ■ Практичні розрахункові завдання
Розвиток навиків використання пакетів прикладних програм для розв’язання задач статистичного аналізу бізнесу	<ul style="list-style-type: none"> ■ Виконання індивідуальних робіт з використанням пакетів прикладних програм	<ul style="list-style-type: none"> ■ Завдання для індивідуальних розрахункових робіт

